

2. BOERENZWALUWEN VANGEN MET GELUID.

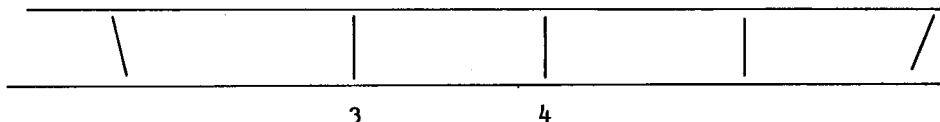
In juli 1970 ontdekte ik een slaappleats van boerenzwaluwen, welke gelegen was in een griendbosje. Dit bosje was al jarenlang niet gekapt en dus ondoordringbaar. Het was onmogelijk om hier een mistnet op te zetten. Naast dat bosje lag echter een gekapt perceel, waarvan de opslag nauwelijks 2 meter hoog was. Bovendien kwamen daar open plekken voor, waar mistnetten geplaatst konden worden.

Ik trachtte op een avond de zang van de boerenzwaluwen op te nemen, maar verkreeg een pover resultaat. Toch draaide ik de avond daarop dit slechte bandje af op 50 m afstand van de slaappleats. Ik zag enkele zwaluwen op het geluid reageren. Ze doken op de recorder af en een heel enkele vogel kwam zelfs voor de tweede maal terug. Ik kreeg toen sterk het idee, dat men met beter geluid de boerenzwaluwen in een geschikt terrein naar het net zou kunnen lokken.

De heer W. Keultjes, een ringer uit Beek (GLD), had ontdekt, dat boerenzwaluwen uitbundig zingen, voor dat ze 's morgens de slaappleats verlaten. Zo probeerde ik dit jaar op 24 juli, 's morgens om 4 uur, om een goede geluidsopname van boerenzwaluwen te maken. De vogels zaten in de lage wilgenopslag aan de oever van een kleiafgraving te Zevenaar. Als apparatuur gebruikte ik een UHER 4000 Report L, terwijl de microfoon, een AKG D202cs, geplaatst was in een parabool van 60 cm doorsnede. Hiermee kon ik de zwaluwen naderen tot op 3 meter. Het beste stukje van de 10 minuten durende opnamen, slechts 4 zangstrophes lang, werd vermenigvuldigd tot een bandje van 1 uur speeltijd.

Op de avond van de 24^{ste} juli dreigde het te gaan regenen, zodat ik het vangen in de grote slaappleats niet verantwoord achtte. Naast mijn tuin was echter een voorverzamelplaats van 60 zwaluwen. Ik plaatste één 9 m net, zette de bandrecorder er onder en ving van 19.00 - 19.45 uur 15 van deze 60 zwaluwen.

Op 25 juli trok ik naar de grote slaappleats, een rietveld van 600 m lang. Ten behoeve van het ringonderzoek liggen hierin 8 netbanen van ca 50 m lengte.



Om 20.15 plaatste ik de recorder in baan 4. Er vlogen toen al ca 500 zwaluwen vrij hoog in de lucht, het normale verschijnsel op elke slaappleats. Normaal vallen die pas in om 20.45. Nauwelijks speelde de recorder of de vogels kwamen omlaag en zochten de geluidsbron op. Ze bleven daar in de buurt vrij laag rondvliegen. Na 5 minuten verplaatste ik de recorder naar baan 3 op 80 m afstand. En binnen één minuut had de hele schare vogels zich daar opnieuw verzameld. Toen ik de recorder daar aan liet staan, bleek om 21.00 dat de slaappleats zich rondom het toestel gevestigd had. Er zaten toen naar schatting 2000 zwaluwen.

Op 26 juli zetten we in baan 3 45m net op en in baan 4 39m. Het geluid werd geplaatst midden onder de netten in baan 3. De recorder werd niet gecamoufleerd en zond zijn geluid loodrecht omhoog. In baan 3 vingen we 107 boerenzwaluwen en in baan 4, waar geen recorder stond, slechts 9.

Op 27 juli werd de recorder geplaatst in baan 4. De netten stonden precies als de avond tevoren. In baan 4 vingen we nu 130 boerenzwaluwen en in baan 3 ... één!!!

In overzicht gebracht:

	baan 3	baan 4
26 juli 1971	met geluid 107	zonder geluid 9
27 juli 1971	zonder geluid 1	met geluid 130

In deze tijd van het jaar vallen de zwaluwen pas in het riet om 20.45. De eerste vogels verschijnen echter al om 20.00 boven de slaappleats. Normaal kan dan pas bij het invallen om 20.45 gevangen worden. Om 20.10 konden we echter de netten al voor de eerste keer leeghalen, om 20.25 voor de tweede keer en om 20.45 voor de derde keer.

Tenslotte werden we zó brutaal, dat we slechts één netbaan van 39m lengte plaatsten. We zetten de recorder aan één eind en lieten die helft volvliegen. Dan plaatsten we de recorder naar het andere eind en haalden ondertussen de vogels uit het voorste gedeelte van het net !!! Na een kwartier verwisselden we de recorder weer van plaats en konden zo onafgebroken vangen, terwijl op 15m afstand van ons de vogels in het net vlogen. In 8 avonden vingen we ongeveer 1200 boerenzwaluwen. Met nadruk vermeld ik hierbij, dat we bijna geen enkele avond vingen zoveel we maar konden. De aantallen zouden dan veel te groot geworden zijn om te kunnen verwerken.

B.J.Speek